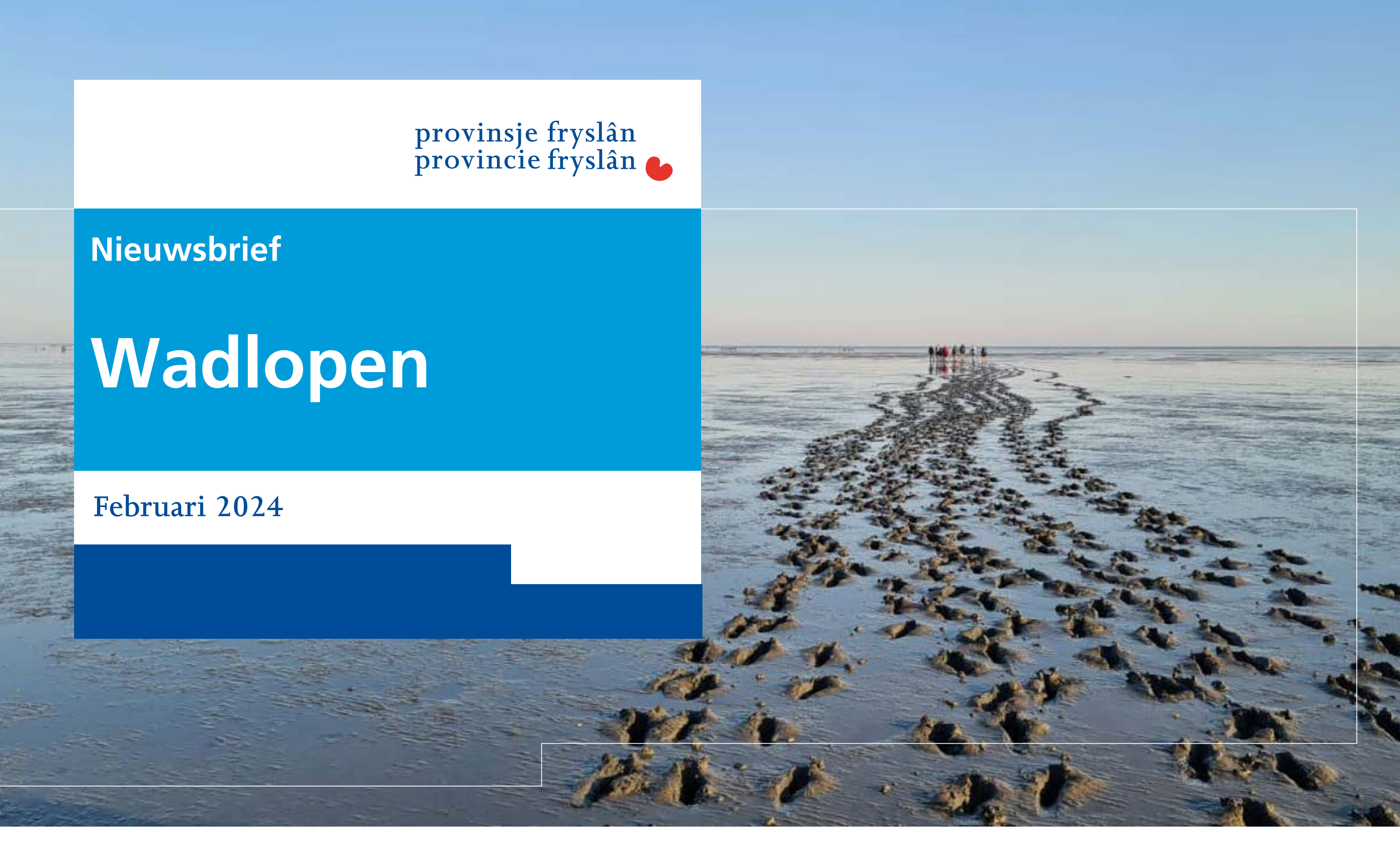

provinsje fryslân
provincie fryslân

Nieuwsbrief

Wadlopen

Februari 2024

Inleiding

Op 5 februari jl. was er in het provinciehuis een geslaagde 'informatieavond Wadlopen' voor wadloopgidsen, -verenigingen, begeleiders en sololopers. In deze nieuwsbrief blikken we terug op de avond met een korte samenvatting per onderwerp en verwijzing naar de gegeven presentaties of informatie. Via een link in deze nieuwsbrief kunt u ook de hele bijeenkomst terugluisteren.

Veiligheids Advies Commissie Wadlopen

Henk Postma vertelde namens de commissie dat het de laatste jaren de wadloopoefeningen zijn die veel bijgedragen aan de veiligheid tijdens het wadlopen. Het trainen van communicatie en hulpverlening heeft geresulteerd in een fors aantal verbeterpunten. Denk hierbij onder andere aan (verbeterde) afspraken over:

- Deelnemerslijsten tijdens de (over)tocht;
- Verbeterde terreinkennis zowel bij gidsen als KNRM;
- Aanlandingsplaatsen waar de patiënt wordt overgedragen aan de KNRM;
- Evacuatieplan om grote groepen snel te evacueren;
- Specifieke Hulpmiddelen KNRM om patiënt door slikvelden te vervoeren (sledge);
- Communicatie en takenspreiding tussen gidsen onderling in geval van een calamiteit;
- Communicatie met de KNRM en andere hulpdiensten (bijvoorbeeld evacuatie van een schip);
- Radio Procedure Noodoproep Kustwacht Centrum;
- Medisch Uitvraag Protocol;
- Eenduidig gebruik marifoonkanalen;
- Afspraken RDI (voorheen Agentschap Telecom) marifoon/portofoon gebruik;
- Agendering van de jaarlijkse oefening leidt tot snelle afstemming met diverse instanties; KNRM, VRF, KWC.

Jan Kraster droeg tijdens de informatieavond een prachtig gedicht voor, dat door zijn dochter Anke de Klerk is geschreven:

Het Wad
Hier op het wad is altijd iets te vinden
van jou, van mij, van de ander
Gedachten, oordelen en gevoelens
over vanalles niets

Op het wad
vinden oordelen hun basis niet
zijn meningen onbelangrijk
Want we zijn hier
in de elementen, in het slik en het water

Op het wad is veel te vinden
Maar is vooral veel te laten

Nieuwe werkgroep Reddingsoefening Wadlopen van start

Er is een nieuwe werkgroep Reddingsoefening geformeerd. Luppo Deuntje en Henk Postma doen hiermee een stap achteruit. Jarenlang hebben zij zich ingezet om de oefening jaarlijks te organiseren en ook nu zijn ze nog op de achtergrond aanwezig. Ontzettend bedankt voor jullie inzet! De nieuwe werkgroep bestaat uit acht leden. Dit zijn Jan Kraster, Hans Warning, Sipke Bakker, Jannie Hansma, Martijn Loenen, Johannes de Vries, Pieter Ros en Karin Blanksma.

De werkgroep heeft als doel om jaarlijks een reddingsoefening te organiseren voor wadloopgidsen en begeleiders. Het is de bedoeling om dit najaar de eerste oefening in de benen te hebben. De vergunningsvoorschriften schrijven voor dat wadloopgidsen hier minimaal éénmaal in de zes jaar aan deel moeten nemen. Het is van groot belang goed voorbereid het wad op te gaan en te weten wat je moet doen in noodsituaties. Zo weet je waar vluchtplekken zijn en welke kanalen je aan moet spreken als er echt nood aan de man is. Wij nodigen alle wadloopgidsen van harte uit deel te nemen aan deze belangrijke reddingsoefeningen.
- Bekijk de presentatie -

De KNRM

Jan Regeling en Boudewijn Stal namen ons mee in het verhaal van de KNRM. Er zijn wel eens incidenten geweest met wadlopers, waarmee er een link naar de reddingsoefening wordt gelegd. Het is belangrijk dat de uitrusting op orde is, dat je kennis hebt van wind en tij, maar ook het weer speelt mee. Stromingen kunnen verraderlijk zijn. Tussen wadlopen en varen zit een grijs gebied. Wat laat je ons weten als je moet wachten. Ken de marifoonkanalen 16, 5 en 10 goed. Weet op welke oppikpunten de KNRM redelijkerwijs nog kan komen, maar weet ook hoe je moet communiceren en hulpdiensten in moet roepen. Hierin is het advies 'doorgaan tot je gehoord wordt'.

Het gebruik van de portofoon/marifoon bij calamiteiten is kortgeleden vastgelegd in een Protocol Noodoproep. Hiermee is het voor hulpdiensten, het KustwachtCentrum en de gidsen duidelijk in welke vorm de communicatie plaatsvindt. Bij levensbedreigende situaties hanteert het KWC nu een medisch Uitvraag Protocol, zodat hulp snel ingezet kan worden. Samen met Richtlijnen voor Portofoongebuik is hier **een handig document** voor opgesteld.

Jan en Boudewijn zijn een groot voorstander van deelname aan de reddingsoefeningen. Door stress vergeet je vaak je basisvaardigheden. Ken dus de kanalen goed en houd die bij je. De basis ligt bij de wadloopgidsen! **- Bekijk de presentatie -**

Wadlopers hoeven zich niet aan- en af te melden!
Tijdens de informatieavond op het Provinciehuis kan het beeld zijn ontstaan dat wadlopers zich dienen aan- en af te melden voor iedere tocht. Dit is niet het geval. Er geldt géén aan- of afmeldingsplicht (bij de ZVP-K5 of CMW- K4) bij aanvang en afloop van een wadlooptocht.

E-learning

De e-learning die met medewerking van enkele wadlopers is ontwikkeld, is oefenstof voor begeleiders en sololopers. In de e-learning wordt ingegaan op wat je op het wad tegen kunt komen en waar je rekening mee moet houden. Het staat iedereen vrij om de e-learning door te nemen, deze is gratis toegankelijk. Voor nieuwe begeleiders en sololopers is het na 1 juli 2023 verplicht om de e-learning te volgen. De e-learning is te vinden op de site van de provincie. Hier is ook een link te vinden naar de e-learning die door de veiligheidsregio is gemaakt en speciaal bedoeld is voor wadloopgidsen. Gemiddeld genomen zou je er in een middag mee klaar kunnen zijn. **- Bekijk de presentatie -**

Wijzigingen wadloopverordening 2023 en een vooruitblik naar 2026

Tijdens de bijeenkomst is een aantal wijzigingen van de Wadloopverordening besproken. Wij verwijzen hiervoor naar de PowerPoint. Mochten er nog wijzigingen zijn die niet zijn besproken tijdens de bijeenkomst, maar waar u wel vragen over hebt, dan kunt u deze vragen nog per mail (wadlopen@fryslan.frl) aan ons stellen.
Verder is er een vooruitblik naar 2026 gedaan. Dan verlopen de erkenningen die zijn afgegeven vóór 1 juli 2023 en álle vergunningen. Vanaf 1 januari 2025 kunt u een aanvraag indienen voor een nieuwe erkenning of vergunning. **- Bekijk de presentatie -**

Gedragscode en erecode werelderfgoed Waddenzee

Eén Waddenzee, één werelderfgoed. Renate de Backere van de Waddenvereniging ging in op de afweging die we moeten maken voordat we het wad opgaan. Hoe houd je rekening met vogels en broedgebieden. Wat verstoort nu meer of minder, kleine groepjes of eén grote groep? Vogels hebben steeds andere periodes nodig om te overleven en de soort in stand te houden; de winter overleven, veren wisselen, opvetten voor migratie lente, opvetten voor migratie herfst, eitjes produceren en jongen voeden.

Een duidelijk antwoord geven op de vraag wat verstoring is, is lastig. Hebben we het over hetzelfde als je het hebt over de 'erecode' of 'gedragscode'. Renate test ons door vragen te stellen over verstoringsafstanden. Het totaal van alles maakt dat er veel verstoring is op het wad. Renate pleit voor eenduidige regelgeving en één loket om ervan te kunnen blijven genieten. **- Bekijk de presentatie -**

Gedragscode A en B

A. *voor wadlooptochten en zwerftochten en natuur-educatieve tochten ten aanzien van veiligheid;*
B. *uit het Beheerplan Natura 2000 ten aanzien van natuur.*

1. Bij het organiseren en uitvoeren van wadlooptochten en zwerftochten heeft het veiligheidsaspect prioriteit. (A)
2. De gids zorgt ervoor dat de groep bij elkaar blijft. Uitzwermen over kwelder of wad wordt voorkomen. (A en B)
3. Het meenemen van honden is niet toegestaan. (A en B)
4. Geluidsapparatuur, anders dan voor communicatiedoeleinden en de veiligheid, wordt niet toegestaan. (A en B)
5. De gids ziet erop toe dat er geen afval/zwerfvuil zoals etensresten, papier en dergelijke wordt achtergelaten in het gebied. (A en B)
6. Er worden geen planten of delen van planten geplukt, gesneden of uitgestoken. (A)
7. In de broedperiode (1 april – 15 juli) worden broedkolonies op de kwelders gemeden en van solitair broedende vogels worden geen nesten verstoord en/of vertrapt of eieren meegenomen. (A en B)
8. In de periode 15 april – 15 juli mag de eilandkwelder op Schiermonnikoog niet worden betreden. (B)
9. Verstoring van groepen vogels moet worden voorkomen; dit geldt zowel op de foerageerplaatsen, de slaapplaatsen en de hoogwatervluchtplaatsen. (A en B)
10. Tot zeehondenligplaatsen wordt een afstand van minimaal 1500 meter in acht genomen. (A en B)
11. Een zwerftocht wordt alleen gelopen bij laagwater. Daarbij geldt dat uitgaande van een tocht van circa 3 uur er gelopen wordt vanaf 2,5 uur voor lokaal het laagste punt bereikt is tot 2 uur hierna. (A)
12. Mosselbanken dienen, daar waar wadlooptechnisch mogelijk, te worden gemeden. (B)
13. Vertrek – en aanlandinglocaties zijn in overeenstemming bepaald met de terreinbeheerder en over gewenste veranderingen van deze locaties zal overleg plaatsvinden tussen wadlooporganisaties en terreinbeheerders, met als doel beperking van verstoringen op de natuurwaarden, met name vogels. (B)
14. Voor de vertrektijden van de wadlooptochten is het vertrektijdenschema (zoals bij vergunningsvoorwaarden) van toepassing. (A)
15. Verstoring in de vastelandskwelders dient tot een uiterste te worden beperkt door:
    a: waar mogelijk gebruik te maken van werkpaden van Rijkswaterstaat.
    b: de begroeide kwelder alleen te doorkruisen via een lijn loodrecht op de dijk om zo snel mogelijk het meest verstoringsgevoelige gebied door te komen. (A en B)
16. Voor het houden van natuur-educatieve tochten zijn ontheffinggebieden aangewezen. (B)

Erecode voor Wadliefhebbers

De Erecode voor het Waddengebied bestaat al meer dan twintig jaar en bevat gedragsregels voor een ieder die vaart of loopt op het wad.

- Kom niet te dicht bij groepen vogels en zeehonden. Hoe dichterbij je bent, hoe groter de verstoring. Verstoring leidt tot stress, roof van jongen of voedseltekort.
- Ga pas van boord als vogels die op de waterlijn foerageren zijn verdwenen. Zo kunnen vogels in alle rust nog hun kostje opscharrelen en hebben ze voldoende energie.
- Kom niet in afgesloten natuurgebieden (aangegeven op zeekaarten en in het veld met verbodsborden en/of gele markering). Hier bevindt zich kwetsbare natuur.
- Gooi geen afval overboord. Afval, zoals plastic flesjes, is schadelijk voor het milieu en ontsiert de aanblik van Werelderfgoed Waddenzee.
- Vaar rustig en vermijd harde geluiden zoals muziek en hard praten. Veel dieren vluchten voor geluid dat immers ver draagt op water.
- Gebruik geen onnodige felle verlichting. 's Nachts worden veel dieren onrustig van licht.
- Houd uw hond aangelijnd en laat het dier alleen uit bij laagwater. Loslopende honden zijn een grote schrik voor vogels en zeehonden.

Het aanstaande nieuwe beheerplan Waddenzee

Om dit onderwerp toe te lichten, zijn de heren Jan Willem Zwart van LNV, Roland Wijmenga van RWS en Richard Deen van de provincie aan het woord geweest. Op de geluidsopname kunt u het gehele interview, dat afgenomen werd door avondvoorzitter Renate van Kuivenhove, terugluisteren.

Het interview wordt afgesloten met de woorden uit het gedicht waar we mee begonnen zijn:

Op het wad is veel te vinden
Maar is vooral veel te laten

Vragen en antwoorden bijeenkomst

Tijdens de informatiebijeenkomst zijn er vragen gesteld. Hieronder leest u die en de bijbehorende antwoorden.

Vraag 1
Welke vergunningen heb ik nodig wanneer ik als zelfstandige tochten op droogvallende platen en natuur-educatieve tochten wil organiseren?

Antwoord:
Sinds de wijziging van de wadloopverordening, is het voor begeleiders die niet voor een wadlooporganisatie lopen, maar zelf tochten organiseren en begeleiden, verplicht om een vergunning aan te vragen voor het organiseren van natuur-educatieve tochten of tochten op droogvallende platen én een vergunning voor het begeleiden van deze tochten.
Dit betekent dat een begeleider met een vergunning na 1 juli 2023 die niet voor een organisatie loopt, dient te beschikken over twee vergunningen. Op www.fryslan.frl/wadlopen is een overzicht weergeven van de mogelijk aan te vragen vergunningen. Nummer 2 of 3 zijn nodig voor het organiseren van natuur-educatieve tochten/tochten op droogvallendeplaat. Nummer 4 is nodig voor het begeleiden van tochten.

Vraag 2
Moeten seizoenskrachten ook een begeleidersvergunning aanvragen?

Antwoord
Ja, alle begeleiders moeten een begeleidersvergunning (op naam) aanvragen. Dit geldt ook voor (tijdelijke) seizoenskrachten. Zij dienen de e-learning te doorlopen en vervolgens een begeleidersvergunning aan te vragen.

Resultaten Mentimeter (gehouden tijdens informatiebijeenkomst)

Waarover wenst u de volgende bijeenkomst meer informatie?

Hoe vaak moeten wij een informatiebijeenkomst organiseren?

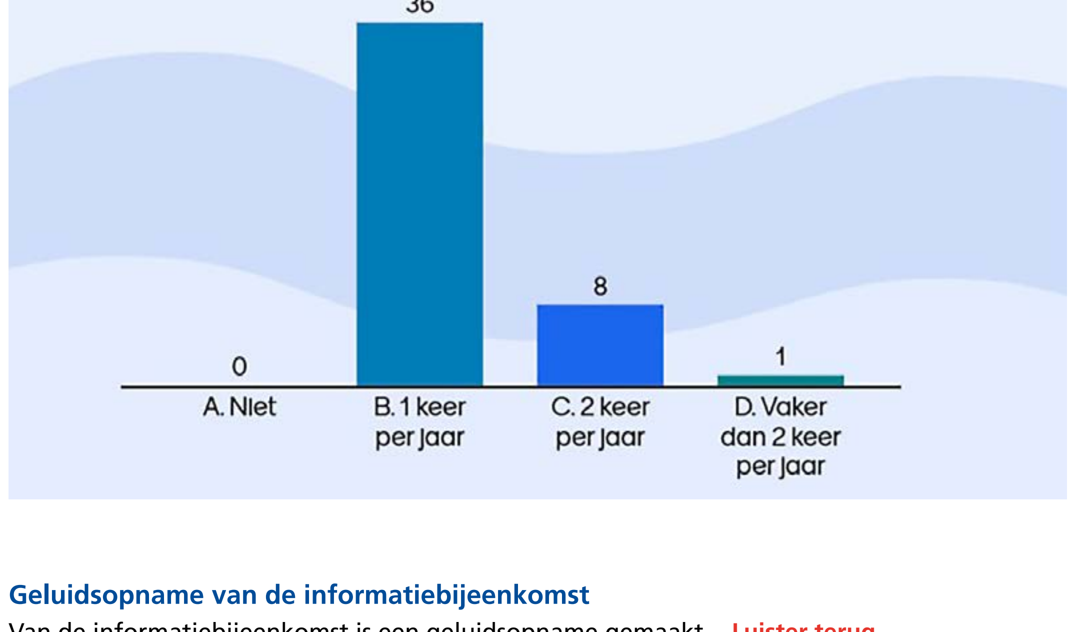

Geluidsopname van de informatiebijeenkomst

Van de informatiebijeenkomst is een geluidsopname gemaakt. **- Luister terug -**

Vragen of reageren?

Dan kunt u deze mailen naar wadlopen@fryslan.frl. Meer informatie vindt u ook op www.fryslan.frl/wadlopen.